

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-9156.110.2.17-26>
УДК 343.35(477): 351.86

Малетова О. С., доктор юридичних наук, доцент, завідувачка кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства Сумського державного університету (м. Суми, України)

e-mail: o.bondarenko@yur.sumdu.edu.ua

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0002-2288-1393>

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОСИЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ КОРУПЦІЙНИХ ЗАГРОЗ¹

Статтю присвячено дослідженню взаємозв'язку між Цілями сталого розвитку ООН (далі – ЦСР ООН) та національною безпекою України в умовах корупційних загроз. Автор здійснює комплексний аналіз трансформації розуміння безпеки та сталого розвитку, наголошуючи на еволюції від сприйняття їх як окремих категорій до усвідомлення їхньої глибокої взаємозалежності. У роботі обґрунтовується, що в сучасних умовах, особливо під час воєнного стану, забезпечення національної безпеки та реалізація Цілей сталого розвитку ООН стають взаємопов'язаними завданнями, які потребують інтегрованого підходу.

На основі аналізу Стратегії національної безпеки України від 14 вересня 2020 року автор виокремлює п'ять позитивних рис цього документа з погляду ЦСР ООН: орієнтацію на людський розвиток; екологічну безпеку та кліматичну стійкість; антикорупційні механізми та прозорість; економічну стійкість і партнерства; енергетичну безпеку та розвиток відновлюваних джерел енергії. Водночас наголошується, що реалізація цих стратегічних цілей наражається на суттєві ризики, серед яких корупція посідає особливе місце як системний деструктивний чинник.

У статті пропонуються три інноваційні підходи до мінімізації корупційних ризиків за імплементації ЦСР ООН: упровадження розподілених реєстрів для моніторингу фінансових потоків у проєктах сталого розвитку; використання комплексних моделей оцінки корупційних ризиків на основі великих даних і машинного навчання; створення структурованих механізмів залучення громадськості до процесів планування, виконання та моніторингу проєктів сталого розвитку.

Дослідження обґрунтовує, що інтеграція технологічних інновацій з інституційними змінами та посиленням громадського контролю дає змогу створити багаторівневий захист від корупційних ризиків, що особливо важливо для України в умовах трансформації системи національної безпеки та імплементації міжнародних стандартів сталого розвитку.

Ключові слова: Цілі сталого розвитку ООН, національна безпека, корупція, воєнний стан, Стратегія національної безпеки України, інноваційні підходи.

Постановка проблеми. Сприйняття як безпеки, так і сталого розвитку змінюється. Хоча колись це були дві окремі галузі досліджень, зараз існує більше визнання їхнього взаємозв'язку [1, с. 6]. Сталий розвиток є ключовим елементом суспільного прогресу, що забезпечує задоволення потреб нинішніх поколінь без шкоди для можливостей майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Він пропонує нову парадигму розуміння та регулювання взаємодії людини з навколишнім середовищем, здатну забезпечити тривалі позитивні наслідки на благо окремої особи та суспільства загалом [2, с. 419].

Цілі сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй (далі – ЦСР ООН) були сформульовані на Конференції Організації Об'єднаних Націй зі сталого розвитку в Ріо-де-Жанейро у 2012 році. Метою було розробити низку універсальних цілей, які відповідають нагальним екологічним, політичним та економічним викликам, з якими стикається

¹ Робота виконана в рамках проєктів «Корупція в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови: оптимальна модель протидії» (номер державної реєстрації 0124U000556) та «Інституційна консолідація через правову синергію: забезпечення національної безпеки в кризових умовах» (номер державної реєстрації 0125U001542).

наш світ. ЦСР ООН замінюють Цілі розвитку тисячоліття, які започаткували глобальні зусилля у 2000 році для боротьби з приниженням бідності. Цілі розвитку тисячоліття встановили вимірювані, універсально узгоджені цілі щодо боротьби з крайньою бідністю та голодом, запобігання смертельним хворобам і розширення початкової освіти для всіх дітей серед інших пріоритетів розвитку [3].

Інтеграція ЦСР ООН у систему національної безпеки України є стратегічним завданням, яке набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану та євроінтеграційних процесів. ЦСР ООН створюють основу для збалансованого розвитку, що безпосередньо впливає на стійкість національної безпеки. У період з 2015 по 2019 рік Україна досягла позитивних змін у реалізації 15 із 17 Цілей сталого розвитку. Водночас за Ціллю 10 «Скорочення нерівності» спостерігалось погіршення показників порівняно з базовим роком. Щодо Цілі 13 «Боротьба зі зміною клімату», то оцінити прогрес наразі неможливо через відсутність визначеного цільового орієнтиру [4].

Але воєнний стан створив нові перепони для досягнення ЦСР ООН, адже тепер Україна мала орієнтуватися не лише на глобальні світові індикатори розвитку та сталості, а й на існуючі загрози національній цілісності та суверенітету. Подібні зміни неминуче призвели до переорієнтації державної політики, водночас певні напрями розвитку залишилися незмінними. З огляду на поточний стан соціального, економічного, політичного розвитку України актуальним питанням лишається стан синергії ЦСР ООН із системою національної безпеки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика взаємозв'язку сталого розвитку та національної безпеки є предметом активного наукового дискурсу. Фундаментальні дослідження у цій сфері представлені працями Дж. Граніта, Х. Карлсена, М. Карсона, які обґрунтували потребу в комплексному підході до цих двох раніше розмежованих категорій. Еволюцію концепцій національної безпеки від державоцентричного до людиноцентричного підходу досліджують І. Тодоров та Н. Тодорова.

Вагомий внесок у розвиток концепції взаємозв'язку національної безпеки та сталого розвитку зробив Дж. Юльнар, який дослідив механізми впливу безпекових чинників на розподіл ресурсів, структури управління та суспільні пріоритети. Системний аналіз цієї проблематики представлений у дослідженні В. Кононенка, Т. Тарахонич та Л. Тимченка, які концептуалізували взаємозалежність понять «сталий розвиток», «інновації» та «безпека» в міжнародно-правовому вимірі.

Окремий напрям наукових розвідок присвячений дослідженню корупції як транснаціональної загрози. Ґрунтовний аналіз представлений у роботах Г. Фердмана, який концептуалізує корупцію як фактор розколу суспільства на офіційну та неофіційну частини. Корупційні ризики в контексті національної безпеки детально досліджує О. Скочиляс-Павлів, акцентуючи увагу на деструктивному впливі корупційної поведінки службових осіб на обороноздатність держави. Міжнародний вимір цієї проблеми розкривають П. Коесвайо, С. Хандойо та Д. Абдул Хасір, які вивчають роль належного врядування у зниженні рівня корупції.

У контексті сталого розвитку громад в умовах воєнних викликів значний інтерес становлять дослідження І. Семенюка, Г. Іванченко та Я. Веслової, які обґрунтовують необхідність впровадження проектного підходу для залучення додаткових фінансових ресурсів. Окремий напрям становлять дослідження Г. Уджмаджурідзе, присвячені аналізу механізмів політичної стабільності та турбулентності в умовах зовнішніх загроз.

Незважаючи на значний масив досліджень у сфері сталого розвитку, національної безпеки та протидії корупції, питання синергії ЦСР ООН із системою національної безпеки України в умовах воєнного стану та корупційних загроз залишається недостатньо вивченим, що обумовлює актуальність цього дослідження.

Формулювання цілей. Метою статті є дослідження корупції як системної загрози, що одночасно підриває національну безпеку України та перешкоджає досягненню Цілей сталого розвитку ООН в умовах воєнного стану, а також розробка інноваційних механізмів протидії корупційним ризикам через цифрові технології та громадський контроль.

Виклад основного матеріалу. І. Тодоров та Н. Тодорова зауважують, що до недавнього часу національна безпека асоціювалася переважно із захистом державного суверенітету, територіальної цілісності та здатністю країни протистояти зовнішнім збройним загрозам від інших акторів міжнародних відносин, що підтверджується і легальним визначенням поняття «національна безпека» у Законі України «Про національну безпеку України». Однак сучасне розуміння національної безпеки значно ширше і тісно пов'язане зі сталим розвитком. Вона охоплює організацію, функціонування та прогрес суспільства, створення умов для збереження його цілісності, якості та захисту національних інтересів, а також своєчасне запобігання і нейтралізацію загроз для населення [5, с. 11].

Цю позицію підтверджує і Дж. Юльнар, який зауважує, що загальнонаціональна безпека значною мірою формує сталий розвиток, впливаючи на розподіл ресурсів, структури управління та суспільні пріоритети. Безпека сприяє стабільності, необхідній для сталих ініціатив, але вона також може відволікати ресурси від пріоритетів розвитку [6]. Саме тому в умовах загрози суверенітету держави питання безпеки громадян інфраструктурної безпеки та ресурсної стабільності стає більш пріоритетним, ніж деякі інші ЦСР ООН. Важливо відмітити, що, на нашу думку, у цивілізованому розвиненому суспільстві не має виникати ситуацій, коли держава має вибирати серед пріоритетів сталого розвитку та національної безпеки, водночас збройні конфлікти трансформують усталені реалії. До того ж пріоритети національної безпеки не можуть суперечити глобальним пріоритетам, що утвердженні ЦСР ООН. Адже саме ці цілі одночасно і формують стратегічні цілі національної безпеки, і з неї випливають. Такий своєрідний взаємозв'язок має бути безумовним. Ця теза підтверджується й на законодавчому рівні, адже відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 3 Закону України «Про національну безпеку України» одним із основних принципів, що визначають порядок формування державної політики у сферах національної безпеки і оборони, є дотримання норм міжнародного права, участь в інтересах України в міжнародних зусиллях з підтримання миру та безпеки, міждержавних системах і механізмах міжнародної колективної безпеки [7].

Таким чином, такі поняття, як «сталий розвиток» та «національна безпека», більше не сприймаються як окремі категорії. Вони взаємопов'язані та взаємозалежні [8, с. 126].

Еволюція концепцій національної безпеки та їх трансформація під впливом парадигми сталого розвитку супроводжується розширенням спектра загроз, які потребують комплексного врахування. Ця трансформація передбачає перехід від державоцентричного розуміння безпеки до людиноцентричної парадигми [9, с. 22], що інтегрує економічні, соціальні, екологічні та інституційні виміри. У цьому контексті сучасні дослідження демонструють, що традиційні загрози національній безпеці (військові конфлікти, тероризм) усе тісніше переплітаються з викликами неконвенційного характеру, серед яких особливе місце посідає корупція. Саме тому логічним продовженням аналізу еволюції безпекових концепцій є розгляд корупції як особливого виду транснаціональної загрози, що підриває основи як національної безпеки, так і сталого розвитку.

Концептуалізація корупції як транснаціональної загрози національній безпеці та сталому розвитку виходить за межі традиційного розуміння корупційних явищ як внутрішньодержавної проблеми. Сучасні дослідження демонструють, що корупція має

системний, трансграничний характер, створюючи багаторівневі загрози, які унеможливають досягнення ЦСР ООН та підривають фундаментальні основи національної безпеки.

Г. Фердман зазначає, що корупція виступає одним із ключових факторів, який розколює суспільство на умовно офіційну та неофіційну частини. Тож у межах одного соціуму функціонують дві паралельні підсистеми: одна ґрунтується на законі й моральних цінностях, інша – на протиправній практиці. У цьому контексті корупцію можна розглядати як тінь офіційної (легітимної) влади, а уражені корупцією владні структури – як її тіньовий аналог. Якщо застосувати такий підхід до аналізу ситуації в Україні, то співвідношення між цими підсистемами вказує на вкрай загрозливий стан справ у державі [10, с. 203]. За таких умов формально в державі відбувається економічне зростання, політична стабільність, створюються нормативно-правові акти, що відповідають суспільним потребам та міжнародним нормам, але насправді все відбувається по-іншому. Наприклад, політика штучного підтримання курсу долара на рівні 8 гривень у період правління президента В. Януковича та прем'єр-міністра М. Азарова спричинила суттєве зменшення золотовалютних резервів України [11].

Хоча політична система України часто демонструє ознаки формальної стабільності – наприклад, у вигляді інституційної безперервності чи легітимних виборів, – насправді це може лише маскувати глибинну структурну нестійкість. Свідченням цього є дві масштабні революції менш ніж за десятиліття та суттєве оновлення політичної еліти після виборів 2019 року. Такі трансформації вказують на циклічну зміну еліт і кризовий характер функціонування політичної системи [12, с. 125].

У контексті війни, як відмічає Г. Уджмаджурідзе щодо національного самозбереження, подібні процеси є надзвичайно ризикованими. Під зовнішньою оболонкою стабільності продовжують діяти механізми, які спричиняють глибоку політичну турбулентність. Це потребує не лише виявлення джерел цієї латентної нестабільності, а й розробки ефективних інструментів її нейтралізації, що мають враховувати як реальні соціально-політичні динаміки, так і необхідність підтримання довіри до державних інституцій [12, с. 125].

Щодо стабільності в законодавчих ініціативах, то в Україні дійсно створюється здебільшого доволі якісне законодавство, яке схвально оцінюється Венеціанською комісією та ЄС. Водночас нерідко створюється правова норма, здебільшого матеріального характеру, яка лише формує ілюзію правового врегулювання відповідних правовідносин, оскільки фактично позбавлена механізму реалізації. Усі ці приклади є проявами впливу корупції. Подібно до питання національної стабільності, що зумовлене прагненням знизити рівень корупції (індикатор 16.6), воно водночас покликане сприяти її подоланню.

Як зауважує О. Скочиляс-Павлів [13], корупційна поведінка службових осіб призводить до ігнорування ними своїх службових обов'язків або ухвалення рішень, у яких домінує особиста вигода, що суперечить інтересам національної безпеки. Такий стан речей зумовлює зниження рівня обороноздатності держави, оскільки фінансові, матеріальні чи організаційні ресурси передбачені для потреб безпеки, можуть бути спрямовані або використані не за цільовим призначенням. Наприклад, НАБУ та САП викрили масштабну корупційну схему у сфері оборонних закупівель, унаслідок якої державі завдано збитків на понад 246 млн грн. Ідеться про контракт, укладений Міноборони у 2016 році з приватною компанією, яка не мала відповідної кваліфікації для створення автоматизованої системи управління «ДЗВІН» для ЗСУ. Згідно з матеріалами справи протягом чотирьох років технічне завдання до проєкту змінювалося 13 разів, що дало змогу штучно підвищити вартість робіт на 300 млн грн. Кількість дослідних

зразків збільшили без належного обґрунтування з 4 до 12, а витрати на коригування проєктної документації сягнули ще 115 млн грн. Слідство встановило, що розроблена система не відповідає базовим технічним вимогам: вона не інтегрується з іншими військовими системами, не підтримує протоколи НАТО, а більшість функцій не реалізовано – із 200 запланованих задач працює лише 10. Частина програмного забезпечення взагалі не використовується. Після початку розслідування підозрювані намагалися приховати документацію та пришвидшили модернізацію системи, однак через проєктні вади її доопрацювання є технічно неможливим. Незважаючи на виявлені проблеми, у 2022 році систему було прийнято на озброєння, а у 2024 – планувалося виділення додаткових коштів, що може свідчити про спробу продовжити корупційні практики й уникнути відповідальності [14].

Крім того, поширення корупційних практик спричиняє суттєве зниження рівня суспільної довіри до державних інституцій. За умов, коли громадяни переконані в недобросовісності представників влади, знижується їхня схильність до підтримки урядових ініціатив, зокрема у сфері забезпечення національної безпеки. Дефіцит довіри та відсутність належного рівня співпраці між суспільством і державними органами знижують ефективність реалізації заходів із дотримання законності та правопорядку [13]. П. Коесвайо, С. Хандойо та Д. Абдул Хасір вказують, що належне врядування відіграє ключову роль у зниженні рівня корупції. Адже ефективність антикорупційної політики суттєво зростає за умов дотримання принципу верховенства права та впровадження чітких механізмів відповідальності [15].

Екстраполюючи ці теоретичні положення на український контекст, варто звернутися до аналізу основоположних документів, що формують стратегічне бачення розвитку держави та її безпекової політики, адже саме в них відображаються принципи врядування та закладаються інституційні механізми протидії корупції. У цьому контексті особливо важливим є дослідження Стратегії національної безпеки, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 [16] крізь призму ЦСР ООН, яке дає змогу оцінити, наскільки Україна послідовно імплементує принципи належного врядування й антикорупційні механізми у свою безпекову політику.

Позитивними рисами Стратегії національної безпеки з погляду ЦСР ООН є:

1) орієнтація на людський розвиток (ЦСР ООН 3, 4, 5, 10): стратегія підкреслює, що людина, її життя, здоров'я та гідність є найвищою цінністю (п. 1), що відповідає ЦСР 3 (здоров'я та добробут) і ЦСР 10 (зменшення нерівності). Документ передбачає модернізацію освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту (п. 6), а також забезпечення гендерної рівності та інклюзії для осіб з інвалідністю (п. 57, 59), що сприяє ЦСР 4 (якісна освіта) і ЦСР 5 (гендерна рівність);

2) екологічна безпека та кліматична стійкість (ЦСР ООН 13, 15): стратегія визнає загрози зміни клімату, деградації екосистем і нераціонального використання ресурсів (п. 7, 28), пропонуючи заходи для екологічної безпеки, захисту лісів, водойм, заповідних зон та модернізації систем поводження з відходами (п. 56). Це узгоджується з ЦСР 13 (боротьба зі зміною клімату) і ЦСР 15 (збереження екосистем);

3) антикорупційні механізми та прозорість (ЦСР ООН 16): документ наголошує на нульовій толерантності до корупції, прозорості державних органів і ефективному доступі до правосуддя (п. 46), що відповідає ЦСР 16 (мир, справедливість і сильні інститути). Упровадження цифрових рішень і громадського контролю (п. 47, 70) посилює підзвітність і знижує корупційні ризики;

4) економічна стійкість і партнерства (ЦСР ООН 8, 9, 17): стратегія акцентує на сталому економічному розвитку, демонополізації, захисті прав власності, залученні інвестицій і розвитку інновацій (п. 53), що підтримує ЦСР 8 (гідна праця та економічне

зростання) і ЦСР 9 (інновації та інфраструктура). Міжнародна співпраця з ЄС, НАТО, США та іншими партнерами (п. 4, 35) сприяє ЦСР 17 (партнерство заради сталого розвитку);

5) енергетична безпека та відновлювані джерела (ЦСР ООН 7): документ передбачає диверсифікацію енергетичних джерел, підвищення енергоефективності та розвиток відновлювальної енергетики (п. 54), що відповідає ЦСР 7 (доступна та чиста енергія).

Реалізація цих стратегічних цілей наражається на суттєві ризики, серед яких корупція посідає особливе місце як системний деструктивний чинник, що підриває державну спроможність у всіх секторах. Саме тому для забезпечення фактичного, а не декларативного досягнення стратегічних цілей, що узгоджуються з ЦСР ООН, потрібні нові, нестандартні підходи до запобігання корупції, які враховуватимуть специфіку кожного сектору й особливості української інституційної системи.

Інноваційні підходи до мінімізації корупційних ризиків за імплементації ЦСР ООН являють собою комплекс інструментів та механізмів, спрямованих на підвищення прозорості, підзвітності й ефективності використання ресурсів у процесі реалізації ЦСР ООН. Серед ключових інноваційних підходів варто виділити: цифрову прозорість, оцінку корупційних ризиків за допомогою інструментів ІІІ та створення структурованих механізмів залучення громадськості до процесів планування, виконання та моніторингу проєктів сталого розвитку.

Важливим, дійсно інноваційним підходом мінімізації корупційних ризиків за імплементації ЦСР ООН є впровадження розподілених реєстрів для моніторингу фінансових потоків у проєктах сталого розвитку, що забезпечує незмінність і публічну доступність інформації про розподіл ресурсів, державні закупівлі та результати виконання проєктів, пов'язаних із ЦСР ООН. Важливим кроком у реалізації цього напрямку стало ухвалення 18 квітня 2025 року урядом проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA)», розробленого Міністерством фінансів у співпраці з DG FISMA* та іншими заінтересованими органами. Метою цього законопроєкту є гармонізація українського законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму з нормами права Європейського Союзу. Така адаптація є необхідною передумовою для подання Україною офіційної заявки на приєднання до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) [17]. Безумовно, це є лише одним першим кроком, але кожен крок у цьому напрямі є важливим. Крім того, варто чітко усвідомлювати, що досягнення всіх ЦСР ООН, на жаль, не є можливим для всіх держав, адже першочергово всі перебували на різному рівні розвитку, доступу до ресурсів, інновацій та піддавалися впливу різних факторів протягом строку реалізації цих цілей. Водночас варто зауважити, що ЦСР ООН не мають стати чимось фантастичним і нездійсненим. Це дійсно мають бути стратегічні цілі, а не футуристичні мрії.

Ще одним напрямом мінімізації корупційних ризиків за імплементації ЦСР ООН є використання комплексних моделей оцінки корупційних ризиків на основі великих даних і машинного навчання для автоматичного виявлення аномалій, відхилень та підозрілих закономірностей у процесах імплементації ЦСР у різних секторах. Варто акцентувати, що вже зараз в Україні діє Інформаційна система моніторингу реалізації державної антикорупційної політики, яка забезпечує відображення ключової інформації про результати реалізації антикорупційної політики України, зокрема про стан і динаміку реалізації антикорупційних стратегій та державних антикорупційних

програм, ухвалених на певний період [18]. Контроль за реалізацією заходів Державної антикорупційної програми (далі – ДАП) здійснюється шляхом отримання уповноваженим аналітиком НАЗК відповідної інформації від виконавця заходів. Ця інформація вноситься до внутрішнього контуру Інформаційної системи. Виконавцем заходів ДАП є визначена службова особа державного органу, органу місцевого самоврядування або іншого суб'єкта, залученого до реалізації програми [18].

Третім напрямом мінімізації корупційних ризиків за імплементації ЦСР ООН є створення структурованих механізмів залучення громадськості до процесів планування, виконання та моніторингу проєктів сталого розвитку через громадські ради, цифрові платформи участі, незалежний аудит у досягненні ЦСР ООН. Так, І. Семеник, Г. Іванченко та Я. Веслова переконані, що, попри наявні труднощі та обмежений практичний досвід, запровадження проєктного підходу до стратегічного планування розвитку в умовах подолання воєнних викликів є важливим і необхідним кроком для забезпечення сталого розвитку й адаптації громад до змінених умов, адже невикористання інструментів проєктного менеджменту суттєво знижує імовірність залучення додаткових фінансових ресурсів, зокрема грантів у межах міжнародної технічної допомоги, що є критично важливими для відновлення громад і забезпечення їх сталого розвитку [19]. Ці три ключові підходи, інтегровані в єдину систему, дають змогу створити багаторівневий захист від корупційних ризиків, поєднуючи технологічні інновації з інституційними змінами та посиленням громадського контролю, що особливо важливо для України в умовах трансформації системи національної безпеки та імплементації міжнародних стандартів сталого розвитку.

Висновки. Проведене дослідження взаємозв'язку між ЦСР ООН та системою національної безпеки України в умовах корупційних загроз і воєнного стану дає можливість зробити висновок, що ці концепції є взаємозалежними та взаємообумовленими. Встановлено, що корупція виступає системною транснаціональною загрозою, яка одночасно підриває фундаментальні основи як національної безпеки, так і сталого розвитку, створюючи паралельну «тіньову» систему державного управління. Аналіз Стратегії національної безпеки України виявив її відповідність ключовим ЦСР ООН у п'яти основних аспектах: орієнтації на людський розвиток, забезпеченні екологічної безпеки, впровадженні антикорупційних механізмів, розвитку економічної стійкості й енергетичної безпеки. Для ефективної мінімізації корупційних ризиків запропоновано три інноваційні підходи: впровадження розподілених реєстрів для моніторингу фінансових потоків у проєктах сталого розвитку; використання комплексних моделей оцінки корупційних ризиків на основі великих даних і машинного навчання; створення структурованих механізмів залучення громадськості до процесів планування та моніторингу.

Перспективи подальших наукових розробок у цьому напрямі концентруються навколо трансформації стратегії національної безпеки України через призму антикорупційних механізмів у контексті ЦСР ООН, повоєнного відновлення та євроінтеграційних процесів. Критично важливим є дослідження адаптації Стратегії національної безпеки до європейських стандартів боротьби з корупцією, включно з імплементацією директив ЄС щодо захисту викривачів, прозорості державних закупівель та фінансового моніторингу.

Використані джерела:

1. Granit J., Carlsen H., Carson M. Integrating sustainable development and security: an analytical approach with examples from the Middle East and North Africa, the Arctic and Central Asia. Stockholm : Stockholm Environment Institute, 2015. P. 6–9. URL: <http://www.jstor.org/stable/resrep02788.4> (date of appeal: 20.04.2025).

2. Попович А., Сабовчик А. І. Визначення поняття та цілі сталого розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Т. 5, № 86. С. 415–422. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.61>.
3. ЦСР У Дії. *UNDP : вебсайт*. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> (дата звернення: 20.04.2025)
4. Іванчук В., Мошняга Н. Досягнення Цілей сталого розвитку у національному та регіональному розрізах. *ВОКС Україна : вебсайт*. URL: <https://voxukraine.org/doslidzhennya-sdg/> (дата звернення: 20.04.2025).
5. Todorov I., Todorova N. Managing sustainability of national security: Implications for Ukraine. *igitalisation and Sustainability for Development Management: Economic, Social, and Ecological Aspects : E3S Web of Conferences: International Interdisciplinary Scientific Conference, 2021*. Vol. 307, No. 09001. P. 1–15. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202130709001>.
6. Jamish J., Debo D. The impact of national security on sustainable development and disclosure. *ResearchGate: website*. URL: https://www.researchgate.net/publication/387518116_The_Impact_of_National_Security_on_Sustainable_Development_and_Disclosure (date of appeal: 20.04.2025).
7. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2018. № 31. Ст. 241.
8. Kononenko V., Tarakhonich T., Tymchenko L. Sustainable Development, Innovation, and Security on the Pages of the Encyclopedia of International Law. *Science and Innovation*. 2022. № 18 (1). P. 124–133. <https://doi.org/10.15407/scine18.01.124>.
9. Jacobs G., Ramanathan J. Paradigm Change to Human Security. *CADMUS*. 2023. Volume 5, No. 2. P. 20–26.
10. Фердман Г. П. Корупція як одна з головних загроз національній безпеці України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. Том 35 (74) № 1. С. 201–205. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.1/35>.
11. Заради «долара по 8» Янукович вичерпав золотовалютні резерви країни – експерт. *Уніан : вебсайт*. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/10079345-zaradi-dolara-po-8-yanukovich-vicherpav-zolotovalyutni-rezervi-krajini-ekspert.html> (дата звернення: 20.04.2025).
12. Уджмаджурідзе Г. Політична стабільність України в умовах воєнного стану: евристичний потенціал застосування інституційного підходу. *Науково-теоретичний альманах Грани*. 2024. № 27 (2). С. 124–129. <https://doi.org/10.15421/172440>.
13. Сковчиляс-Павлів О. В. Протидія корупції в контексті зміцнення національної безпеки країни в умовах динамічного зовнішнього середовища. *Академічні візії*. 2024. № 27. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/863> (дата звернення: 20.04.2025).
14. Корупція в обороні: розкрадання коштів на систему «ДЗВІН». *Національне антикорупційне бюро України : вебсайт*. URL: <https://nabu.gov.ua/news/koruptciia-v-oborontci-rozkradannia-koshtiv-na-systemi-dzvin/> (дата звернення: 20.04.2025).
15. Koeswayo P.S., Handoyo S., Abdul Hasyir D. Investigating the Relationship between Public Governance and the Corruption Perception Index. *Cogent Social Sciences*. 2024. № 10 (1). <https://doi.org/10.1080/23311886.2024.2342513>.
16. Про Стратегію національної безпеки України : Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 20.04.2025).
17. Уряд схвалив законопроект щодо виконання Україною вимог ЄС для приєднання до системи європлатежів (SEPA). *Урядовий портал : вебсайт*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-skhvalyv-zakonoproekt-shchodo-vykonannia-ukrainoiu-vymoh-ies-dlia-priednannia-do-systemy-ievroplatezhiv-sera> (дата звернення: 20.04.2025).
18. Інформаційна система моніторингу реалізації державної антикорупційної політики. *Національне агентство з питань запобігання корупції : вебсайт*. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/> (дата звернення: 20.04.2025).
19. Семенюк І., Іванченко Г., Веслова Я. Стратегічний розвиток громад в умовах подолання воєнних викликів: проектний підхід. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-5> (дата звернення: 20.04.2025).

References:

1. Granit, J., Carlsen, H., Carson, M., Hallding, K., Johnson, O., Rosner, K., Weitz, N., Eriksson, M., Andersson, C., Liljedahl, B., Mobjörk, M., Tulldahl, M., & Waleij, A. (2015). Integrating sustainable development and security: an analytical approach with examples from the Middle East and North

Africa, the Arctic and Central Asia. Stockholm: Stockholm Environment Institute, 6–9. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/resrep02788.4> [in English].

2. Popovych, A., & Sabovchuk, A.I. (2024). Vyznachennia poniattia ta tsili staloho rozvytku [Definition of the concept and goals of sustainable development]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo* [Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law], 5 (86), 415–422. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.61> [in Ukrainian].

3. UNDP. (2025). TsSR U DII [SDGs in Action]. Retrieved May 20, 2025, from <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> [in Ukrainian].

4. Ivanchuk, V., & Moshniaha, N. (2025). Dosiahnennia Tsilei staloho rozvytku u natsionalnomu ta rehionalnomu rozrizakh [Achievement of Sustainable Development Goals at national and regional levels]. VOX UKRAINA. Retrieved May 20, 2025, from <https://voxukraine.org/doslidzhennya-sdg/> [in Ukrainian].

5. Todorov, I., & Todorova, N. (2021). Managing sustainability of national security: Implications for Ukraine. In Digitalisation and Sustainability for Development Management: Economic, Social, and Ecological Aspects: E3S Web of Conferences: International Interdisciplinary Scientific Conference (Vol. 307, No. 09001, pp. 1–15). <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202130709001> [in English].

6. Jamish, J., & Debo, D. (2025). The impact of national security on sustainable development and disclosure. ResearchGate. Retrieved May 20, 2025, from https://www.researchgate.net/publication/387518116_The_Impact_of_National_Security_on_Sustainable_Development_and_Disclosure [in English].

7. Verkhovna Rada of Ukraine (2018). Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 r. № 2469-VIII [On National Security of Ukraine: Law of Ukraine of June 21, 2018 No. 2469-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)* [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine], 31, Art. 241 [in Ukrainian].

8. Kononenko, V., Tarakhonich, T., & Tymchenko, L. (2022). Sustainable Development, Innovation, and Security on the Pages of the Encyclopedia of International Law. Science and Innovation, 18 (1), 124–133. <https://doi.org/10.15407/scine18.01.124> [in English].

9. Jacobs, G., & Ramanathan, J. (2023). Paradigm Change to Human Security. CADMUS, 5 (2), 20–26 [in English].

10. Ferdman, H.P. (2024). Koruptsiia yak odna z holovnykh zahroz natsionalnii bezpetsi Ukrainy [Corruption as one of the main threats to the national security of Ukraine]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia* [Scientific notes of V.I. Vernadsky TNU. Series: Public Administration], 35 (74) (1), 201–205. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.1/35> [in Ukrainian].

11. Unian (2025). Zarady “dolara po 8” Yanukovych vycherpav zolotovaliutni rezervy krainy – ekspert [For the sake of “dollar at 8” Yanukovych depleted the country’s gold and foreign exchange reserves – expert]. Retrieved May 20, 2025, from <https://www.unian.ua/economics/finance/10079345-zaradi-dolara-po-8-yanukovich-vicherpav-zolotovalyutni-rezervi-krajini-ekspert.html> [in Ukrainian].

12. Udzhmadziuridze, H. (2024). Politychna stabilnist Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: evrystychnyi potentsial zastosuvannia instytutsiinoho pidkhodu [Political stability of Ukraine under martial law: heuristic potential of applying the institutional approach]. *Naukovo-teoretychnyi almanakh Hrani* [Scientific and theoretical almanac “Grani”], 27 (2), 124–129. <https://doi.org/10.15421/172440> [in Ukrainian].

13. Skochyliias-Pavliv, O.V. (2024). Protydiia koruptsii v konteksti zmitsnennia natsionalnoi bezpeky krainy v umovakh dynamichnoho zovnishnoho seredovyscha [Combating corruption in the context of strengthening the national security of the country in a dynamic external environment]. *Akademichni vizii* [Academic Visions], (27). Retrieved May 20, 2025, from <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/863> [in Ukrainian].

14. National Anti-Corruption Bureau of Ukraine (2025). Koruptsiia v oborontsi: rozkradannia koshtiv na systemu “DZVIN” [Corruption in defense: embezzlement of funds for the “DZVIN” system]. Retrieved May 20, 2025, from <https://nabu.gov.ua/news/koruptciia-v-oborontci-rozkradannia-koshtiv-na-systemi-dzvin/> [in Ukrainian].

15. Koeswayo, P.S., Handoyo, S., & Abdul Hasyir, D. (2024). Investigating the Relationship between Public Governance and the Corruption Perception Index. Cogent Social Sciences, 10 (1). <https://doi.org/10.1080/23311886.2024.2342513> [in English].

16. President of Ukraine (2020). Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy: ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14 veresnia 2020 r. № 392/2020 [On the National Security Strategy of Ukraine: Decree of the President of Ukraine of September 14, 2020 No. 392/2020]. Retrieved May 20, 2025, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> [in Ukrainian].

17. Government Portal (2025). Uriad skhvalyv zakonoproekt shchodo vykonannia Ukrainoiu vymoh YeS dlia pryiednannia do systemy yevroplateziv (SEPA) [The government approved a bill on Ukraine's compliance with EU requirements for joining the European payment system (SEPA)]. Retrieved May 20, 2025, from <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-skhvalyv-zakonoproekt-shchodo-vykonannia-ukrainoiu-vymoh-ies-dlia-priednannia-do-systemy-ievroplatezhiv-sepa> [in Ukrainian].

18. National Agency for the Prevention of Corruption (2025). Informatsiina systema monitorynhu realizatsii derzhavnoi antykoruptsiinoi polityky [Information system for monitoring the implementation of state anti-corruption policy]. Retrieved May 20, 2025, from <https://dap.nazk.gov.ua/> [in Ukrainian].

19. Semeniuk, I., Ivanchenko, H., & Veslova, Ya. (2023). Stratehichniy rozvytok hromad v umovakh podolannia voiennykh vyklykiv: proiektnyi pidkhid [Strategic development of communities in the conditions of overcoming military challenges: a project approach]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and Society], (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-5> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 30.04.2025

Maletova O., Doctor of Law, Associate Professor, Head of Department of Criminal Legal Disciplines and Judiciary of Sumy State University (Sumy, Ukraine)

UN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS AS A TOOL FOR STRENGTHENING UKRAINE'S NATIONAL SECURITY UNDER CORRUPTION THREATS

This article examines the relationship between the United Nations Sustainable Development Goals (hereinafter referred to as UN SDGs) and Ukraine's national security in the context of corruption threats. The author conducts a comprehensive analysis of the evolving understanding of security and sustainable development, emphasizing the progression from perceiving them as separate categories to recognizing their profound interdependence. The paper substantiates that in contemporary conditions, especially during martial law, ensuring national security and implementing the UN Sustainable Development Goals have become interconnected tasks requiring an integrated approach.

Based on Ukraine's National Security Strategy (September 14, 2020), the author identifies five UN SDG-aligned features: human development focus, environmental security, anti-corruption mechanisms, economic resilience, and renewable energy development. However, corruption emerges as a systemic destructive factor threatening these strategic objectives' implementation.

The article proposes three innovative approaches to minimizing corruption risks in the implementation of UN SDGs: deploying distributed ledgers for monitoring financial flows in sustainable development projects; utilizing comprehensive corruption risk assessment models based on big data and machine learning; and establishing structured mechanisms for public involvement in the planning, execution, and monitoring of sustainable development projects.

The research substantiates that integrating technological innovations with institutional changes and strengthened public oversight creates a multi-layered protection against corruption risks, which is particularly crucial for Ukraine amid the transformation of its national security system and the implementation of international sustainable development standards.

Keywords: UN Sustainable Development Goals, national security, corruption, martial law, National Security Strategy of Ukraine, innovative approaches.